

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. De Distinctione reali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

atq; ad eò iis super sedendum duxi, unde principalia distinctionis membra Realem & formalem atq; rationis in sequentibus quaestionibus particulariter examinabo.

QUAESTIO III.
De Distinctione Reali.

Visis iis quae ad explicandam distinctionem secundum se, & multipliciter necessariam videbantur, descendendo nunc ad enodandas singulatim quaslibet species, & imprimis in hac quaestione agam de distinctione reali, utpote quae est magis communis & obvia, pro quo tamen

Notandum I. Quod Quaestio haec non procedat de distinctione reali in tota sua latitudine prout contra distinguitur à distinctione rationis, & coincidit cum distinctione ex natura rei, seu illa quae habet suum esse independentè ab operatione intellectus, quia sic sumpta non est species ab aliis distincta, sed est genus ad omnes distinctiones, quae habent esse sine operatione & fabricatione intellectus, quomodocumq; illud habeant, sed sumitur pro distinctione reali propriè dicta, quae etiam dici solet distinctio realis entitativa ut distinguitur à distinctione formali, quae etiam reperitur inter extrema sua ex natura rei, & tamen non dicitur realis, in hoc sensu quia non versatur inter extrema quae sunt res ac entitates, sed purè formalitates.

Notandum 2. Quod nec quaestio futura sit de distinctione secundum eam considerationem & rationem quam distinctio pro formali importat, quasi quaereretur an distinctio realis praeseferat relationem realem inter extrema distincta; nam in praesenti non refert an distinctio relationem realem importet necne, sed queritur de distinctione ratione fundamenti, ad quod potest sequi illa relatio, quia haec distinctio non dicitur realis simpliciter, seu entitativa, eò quod ipsa fit relatio realis, sed quia extrema sunt verè res ratae & firmæ quoad existentiam, unde Deus dicitur distingui realiter à creatura, cum tamen relationem realem ad illam non habeat; his notatis duo potissimum examinanda in hac quaestione occurrunt, primum in quonam consistat natura & conditio distinctionis realis, alterum est quanam sint ejus sufficientia & legitima signa. Quod primum attinet sicut variavaria senserunt de divisionibus distinctionum ita quoq; multiplicia opinantur explicando singula membra, videtur tamen superfluum singulorum sensus recensere & enumerare, quare potius ad ipsam materiam enodandam progredior &

Dico I. Distinctio realis illa est, quae versatur inter rem & rem sumendo rem in ea acceptione quam adhibui in praeterea quaestione, explicando quid res significet. Haec est plurimorum Scottistarum signanter Maltrii, Baronis contra Pontium. Et etiam D. Augustini lib. 6. Trinit. cap. 6. quem in terminis infra citabo; Ut probeatur autem Conclusio notetur prius ex Scoto I. d. 36. Quod res dupliciter primò accipi potest, vel prout dicitur à ratur rata ratur, & sic dicta res solet appellari res simpliciter, vel prout origi-

nem habet à reor reor, quod significat opinari, & sic sumpta vocatur res secundum quid, quae ratione omnia à nobis opinabilia etiam si sint impossibilia res appellantur, licet tantum secundum quid, quia sunt res opinabiles, Res autem primo modo accepta, secundum Scotum I. d. 36. ad I. princ. iterum dupliciter, dici potest ens ratum, aut quia habet actu esse firmum & verum essentia, aut existentia, vel etiam subsistentia, aut saltem tale esse sibi non repugnat per quod distinguitur à figmentis, quae neutro modo habent esse. Quo praemisso probatur Conclusio: Distinctio realis versatur simpliciter inter rem & rem, non prout venit à reor reor, sed ut venit à ratur rata ratur, sed raritudo & firmitas non habetur in re nisi per ordinem ad existentiam actualem, vel possibilem, ergo distinctio realis potest intercedere tam inter duo entia rata & firma quoad existentiam actualem quam possibilem, quorum unum simpliciter non est aliud; Quare sequitur quod distinctio realis de qua hic ago est illa, quae versatur inter duo extrema quae sunt res, vel entia habentia esse ratum & firmum modo explicato, id est existentiam actualem, vel possibilem per se factam, vel imperfectam, sive possint per se produci & immediatè, sive petant necessariò produci cum alio, vel in alio, sicut universaliter est de omnibus relationibus praedicamentibus & modis, quae licet per se esse & produci non possint sine subiecto & fundamento, etiam per potentiam Dei absolutam: ex eo tamen quia eis de novo advenire possunt, ac destrui illis permanentibus, arguitur quod ipsa quoq; propriam habeant existentiam, licet diminutam & imperfectam secundum quam possunt produci & destrui illo remanente, atq; idèd possunt dici res prout à realitate distinguuntur quae nullam habet propriam existentiam, aut productionem Physicam. Tota haec doctrina confirmatur ex Augustino supra cit: ubi sic dicit, *In uno quoq; corpore aliud est magnitudo, aliud color, aliud figura; Potest enim & diminuta magnitudine manere idem color & eadem figura, & mutato eodem colore manere eadem magnitudo & eadem figura.* Et lib. de fide & Symb. cap. 9. *Si duo sibi corpora copulentur ita ut juxta invicem collocentur, ipsa copulatio non est corpus, quandoquidem separatis illis corporibus quae copulata dicebantur, nulla invenitur, nec tamen quasi discessisse & migrasse intelligitur.* Ex quibus omnibus facile occurritur argumentis nonnullorum Scottitarum, qui existimant quod distinctio realis debeat versari inter extrema realia & positiva, quia non est hic sermo de distinctione sub sua ratione formali scilicet relationis, sed sub ratione fundamenti; Et etiam aliis qui e contra autumant quod ad distinctionem realem necessaria non sint extrema realia, aut positiva, vel existentia, sed sufficere quascumq; negationes & privationes, & non entia, utpote cum habeant inter se maximam oppositionem scilicet contradictoriam; quia hoc quidem verum est, si distinctio sumatur negativè, id est, pro simplici non identitate, non verò si sumatur positivè, pro diversitate, quae est passio entis, haec enim necessariò versari debet inter duo extrema positiva, quorum est ut habeant se taliter quatenus unum entitativè sit extra aliud, neque

cum illo communicare possit inesse, quod privationibus & negationibus convenire nequit, utpotè quæ incapaces sunt essentiae & existentiae realis.

V.
sententiae
pro signo di-
stinctionis
realis.

Quantum ad alteram quaestionis partem, multum diversificant inter se Authores, nam aliqui nimis multa signa afferunt, aliqui verò nimis pauca, nam Baro unicum signum distinctionis realis adfert, separationem veluti sufficientem, cum tamen clarum sit eam non sufficere: aut si defenderit veluti sufficientem multam eam debere sustinere torturam, imò expresse contra Doctorem loquitur, in 2. d. 2. q. 2. ubi ait: Ea realiter distinguuntur quorum unum est, vel esse post separatum ab altero, vel saltem talia sunt, quæ sic ad invicem se habent, sicut illa quæ sunt separata, vel separabilia, per quæ posteriora verba clarè innuit non solum ex separatione colligi debere distinctionem realem, sed etiam ex aliis quæ se habent per modum separabilium. Pontius assignat 3. signa distinctionis realis, scilicet separationem, principium & principiatum, causam & causatum, & subjectionem in rebus diversis, quæ nonnulli alii etiam amplectuntur diversimodè: nam aliqui putant solam separationem ut Baro, alii mutuam separationem, ut Neoterici, alii solam oppositionem producentis & producti, pro signo adequato distinctionis realis afferunt, ita Fonseca, alii alia sentiunt, attamen contra Eos

VI.
Non est se-
paratio sola,
nec relatio
producentis
& producti,
nec subje-
ctatio.

DICO 2. Nec sola separatio, nec sola oppositio producentis & producti, causantis & causati, nec sola subiectatio in rebus diversis signum adequatum est distinctionis realis. Videtur esse communis Scottistarum, & probatur quoad singulas partes, & in primis quoad primam; Quia multa distinguuntur realiter, quæ tamen à se invicem separari nequeunt, ergò separatio se sola non est signum sufficiens adequatum distinctionis realis, probatur aut. Quia relativa universaliter distinguuntur à se invicem realiter, & tamen unum non potest esse sine alio, cum sint simul naturali existentia, Relatio prædicamentalis & quilibet modus extrinsecus distinguuntur à fundamento & re modificata, & tamen nec relatio sine fundamento, nec modus sine re modificata existere potest, item Relationes Divinæ suppositales, nec separari possunt quoad existentiam, nec quoad identificationem cum essentia: nam nec paternitas potest esse sine filiatione, nec realiter identificari essentiae quin etiam filiatione identificetur eidem, & tamen certum est inter se realiter distingui. Deniq; secundum ipsos Thomistas materia & forma realiter distinguuntur sicuti & subiectum & passio, & tamen secundum ipsos, nec materia potest esse sine forma, nec passio sine subiecto, sicut & plura alia, ut actus vitalis sine potentia, unio sine partibus unitis subsistere nequeunt, quæ tamen realiter distinguuntur, ergò separatio actualis etiam, vel potentialis non est signum adequatum distinctionis realis, Minus itaq; verum crit quod debeat esse separatio ut volunt Recentiores, nam ad distinctionem realem cum omni proprietate sufficit, quòd alterum extremorum existere possit sine altero.

Probatur secunda pars Conclusionis contra Fonseca, Quia homo & equus realiter distinguuntur absq; tali oppositione relativa causæ & effectus, seu producentis & producti, item albedo & dulcedo in lacte realiter distinguuntur & tamen inter illas non intercedit oppositio producentis & producti & multa similia alia, ergò oppositio producentis & producti non est signum adequatum distinctionis realis. Tertia pars videtur quidem quasi evidentissimum & adequatum esse signum, utpotè cum nihil à seipso dividi possit & separari, si ergò aliqua reperiuntur in pluribus rebus realiter distinctis, signum evidens est illa realiter distingui: quare probatur Conclusio etiam quoad hanc partem, Quia anima rationalis subiectatur in diversis corporis partibus, angelus in diversis partibus loci sui adequati, & Deus est in omnibus mundi rebus quantumcumq; disitis per illapsam generalem, non minus quam anima in diversis corporis partibus, & tamen nec anima, angelus, aut Deus distinguuntur realiter, ergò hoc signum non est adequatum. Item Essentia Divina est in Patre, Filio & Spiritu Sancto realiter distinctis, & tamen non distinguitur, ergò. Deniq; licet explicetur prout faciam in sequenti conclusionis, videtur tamen superfluum, quia coincidit cum separatione actuali secundum unionem, ergò.

DICO 3. Licet omnia præallegata simul sumpta sint adequatissimum signum distinctionis realis, non sunt tamen signum adequatum distinctionis realis de casu per impossibile. Hæc est nova quam apud Authores sic propositam non reperi. Prima pars deducitur tamen ex D. Augustino 1. Trinit. 1. ubi dicit, nihil seipsum egnerere posse, & 6. Trinit. 6. ubi ex separabilitate colligit distinctionem realem vide eum citatum supra concl. 1. Probatur 1. p. Quia cum omnia singulariter non sint adequatum signum distinctionis realis, ergò erunt simul sumpta, tum quia omnia quæ distinguuntur realiter, aut ideo fit, quia sunt separabilia, aut quia inter ea intercedit oppositio producentis & producti, aut quia subiectantur in rebus diversis, ergò omnium distinctionum de facto realium sunt adequatissimum signum, aut. patet ex dictis, consequentia est legitima, Quare solum sciendum quomodo intelligi debeat subiectatio in rebus diversis, videlicet quòd debeat esse naturalis subiectatio in diversis plurium rerum, non ejusdem, quia si Deus albedinem poneret in duobus parietibus, illa albedo non distingueretur realiter à seipsa. Pontius addit quòd illa diversa non debeant facere unum per se Physicum, vel integrale sic contingit in anima rationali, quæ licet informet caput, manus, pedes, tanquam diversa subiecta, verum tamen caput, manus, pedes sunt tales partes, ut ex illis resulet totum integrale, corpus scilicet humanum. Quod tamen Maffrio non placet, sed dicit hanc regulam sic debere intelligi, quòd illa dicantur realiter distincta, quæ sunt in pluribus rebus realiter distinctis totaliter & adequatè, qualiter non est anima: mihi tamen videtur in idem coincidere. Prob. 2. p. Quia schola Scotti si Spiritus Sanctus non procederet à Filio, adhuc realiter distingueretur ab eo, sed in tali casu nullum

VII.
Prædicta
sunt signa
distinctionis
realis de fa-
cto, non de
casu per im-
possibile.

nullum interveniret signum ex allatis, ergo: probatur mi. quia non esset ab eo separatus in essentia, neq; separabilis; neq; esset unius ejusdem subjectatio in diversis, neq; oppositio producentis & producti, ut est ipsum suppositum quaestiois, ergo nullum intercederet ex allatis signum, consequenter non sunt adaequatum signum distinctionis realis in casu etiam de impossibili. Quare

III. **DICO 4.** Signum adaequatum distinctionis est separatio actualis, vel potentialis, aut proportionalis simul sumpta. Ita Doctor supra, Magistrus, &c. Probatur Conclusio, Quia omnia quae distinguuntur realiter, aut actu sunt separata in esse, aut separari possunt per Dei potentiam, aut saltem correspondent his proportionibus (saltem se habent proportionaliter) quae separari possunt in esse, ergo: probatur ant. Quia ideo dicimus substantiam & quantitatem realiter distingui, quia actu separantur, & ideo distinctam esse formam à materia, quia separari possunt, Et ideo dicimus Divina supposita realiter distincta etiam in casu prioris conclusionis, quia correspondent his quae separari possunt, item relationes alias oppositas & disparatas (qualem dicit Doctor fore in casu quo Spiritus Sanctus non procederet à Filio) compositum à materia & forma distinctum, quia se nimirum habent ut producens & productum, & unum essentialiter ab alio dependet, de quibus talia contradictoria praedicari possunt, qualia verificari nata sunt de ipsis rebus, quae separate sunt, vel separabiles.

IX. **Distinctio Realis** jam explicata subdividi solet, in positivam & negativam, positiva in essentialem & accidentalem. Distinctio negativa est quae versatur inter ens & non ens, ut inter materiam & privationem, inter duo non entia, ut inter duas privationes, unde quia proprie non est inter rem & rem, dicitur realis negativae, & imperfectae: Positiva est quae versatur inter duo extrema positiva quorum unum entitative non est aliud: Realis essentialis est, quae oritur inter duo ex principiis eorum essentialibus, & ita distinguuntur res quae extant sub diversis generibus, vel speciebus, quia haec habent essentias & naturas alterius rationis. Distinctio realis accidentalis est, quae à principiis accidentalibus causatur, & taliter distinguitur homo albus à nigro, & ad hanc reduci potest distinctio numerica individuorum, quatenus principium individuationis, unde oritur, est pertinet ad substantiam individui, est tamen extra essentiam ejus.

QUAESTIO IV.

An detur Distinctio Formalis, & quid sit?

I. **Quoniam** Naturae conformissimum sit prius quaestioem instituire de re an sit, quam quaerere quid sit, ut ipse quaestiois titulus praefert, nihilominus hic ordo iste invertendus erit, & antecedenter examinandum quid distinctionis formalis Scotistica nomine intelligatur, utpotè cum diversis diversis ad
F. Amandi Hermann Logica.

hibeant explicationes, imò & acceptiones plures sint, & postea decidendum an detur, Nam in primis distinctio accipi potest pro distinctione diversarum formarum accidentalium, sic paries albus & niger dicuntur distingui formaliter; Secundò pro distinctione diversarum formarum substantialium, sic Petrus & Paulus non dicuntur distingui formaliter, quia habent eandem speciem essentiam, sed bene Petrus & Bucccephalus, quia habent essentias diversas: & de duabus istis acceptionibus non est nobis controversia, quia certum est, quòd illa distinguuntur realiter; Tertio denique modò accipitur distinctio formalis pro distinctione aliqua quae est à parte rei actualiter ante omnem operationem intellectus, quae tamen non est distinctio realis propria, nec pariter est rationis, seu per fictionem intellectus. Pro clariori dicendorum ex superiori quaestione intelligentia, Nota Entia positiva esse in triplici differentia, quaedam enim sunt, quae per se sine aliis rebus quas includunt existere possunt, quaedam verò quae quidem sine aliis existere nequeunt, possunt tamen de novo advenire alicui rei quae per se existere possunt, & ut dicebam supra, sunt omnes relationes & modi extrinseci, quae simpliciter res appellantur, licet in hoc differant, quòd primae per se existere possint non tamen secundae; Tertium genus rerum positivatum est, quae neque per se existere possunt, neque de novo adveniunt alicui, quia sunt talis naturae, ut nec illa res in qua semel existunt unquam esse possint sine illis, & e contra nec illa sine rebus ipsis in quibus sunt, & tales sunt omnes gradus Metaphysici, quae quidem res vocantur positivae in quantum omne illud quod est quid positivum dicitur res, quod non est ens rationis, ut tamen à prioribus duobus generibus distinguuntur, vocantur formalitates: quia quemadmodum forma denominat suum subjectum formaliter, verbi gratia albedo parietem, ita etiam formalitates denominant formaliter rem in qua sunt, non vocantur tamen formae, ut distinguantur ab ipsis formis rebus. His praemis ad secundam partem quaestiois.

Entia sunt in triplici differentia.

DICO I. Bene describitur distinctio formalis,

II. **Quod sit diversitas quae intercedit inter hujusmodi formalitates tam a rebus quam inter se, quibus correspondet ante omnem operationem intellectus actu alium & alium conceptus objectivum, ut adaequate unus non sit alius.** Haec quamvis non sic proponatur in terminis ab omnibus, in re videtur esse communis. Et explicatur per singulas partes. Dicitur diversitas quod habet rationem generis, quia per hoc convenit cum aliis distinctionibus reali nimirum & rationis, quae aeq; explicantur per diversitates; dicitur quae intercedit inter formalitates tam à rebus quam inter se; per quod distinguitur à distinctione reali, quae non intercedit inter formalitates hujusmodi, sed inter res & res quae per veram Physicam causalitatem esse accipiunt, seu postea per se existere possint, five non, hujusmodi autem formalitates non accipiunt esse per veram Physicam causalitatem, sed solum per Metaphysicam
L emana-

describitur distinctio formalis.